

Gemeentelijke rapportage Gezondheidsbevordering Jeugd Oegstgeest

Gemeentelijke rapportage Gezondheidsbevordering Jeugd 2018

Inleiding	3
1. Samenwerking CJG	3
2. Gezonde School	3
3. Verslavingspreventie	4
4. Relationele en Seksuele Ontwikkeling	6
5. Voeding en Bewegen	7
6. Sociaal-Emotionele Ontwikkeling	8
7. Contactmoment bovenbouw VO	10
8. 2019	10

Gemeente	Gemeente Oegstgeest
Verantwoordingsperiode	1-1-2018 t/m 31-12-2018
Publicatiedatum	14 januari 2019
Aantal scholen	10 PO-scholen en 4 V(S)O-scholen
Gegevens lid accountteam namens Gezondheidsbevordering	Floortje Sijpestein 088-308 4618 fsijpestein@ggdhm.nl

Inleiding

In aanvulling op de regionale rapportage Gezondheidsbevordering Jeugd ontvangt u hierbij de gemeentelijke rapportage Gezondheidsbevordering Jeugd. Deze rapportage biedt u inzicht in de inspanningen en het bereik in uw gemeente in 2018.

De omvang van geleverde diensten verschilt per jaar. Dit is afhankelijk van de vraag vanuit het werkveld, eventuele extra middelen (bijvoorbeeld uit het landelijke Ondersteuningsaanbod en/of gemeentelijke financiering voor weerbaarheidstrainingen in het Primair Onderwijs) en wordt ook afgewogen met onze dienstverlening vanuit het basispakket in vorige kalenderjaren.

Tot slot zijn in deze rapportage ook aanbevelingen opgenomen.

1. Samenwerking CJG

Onderwerp	Type uitvoering	Aantal ouders	Aantal leerlingen	Aantal docenten
Mediawijsheid	Puberbeurs	100		
Totaal		100		

Puberbeurs

Een Puberbeurs is een avond voor ouders van kinderen in de bovenbouw van het PO en de onderbouw van het VO; zij krijgen hier informatie. Acteurs spelen interactief 'opvoedscenes': ouders kunnen reageren op de scènes en aangeven hoe zij dit zouden aanpakken. Er zijn twee gedeeltes theater met daartussen een pauze die gecombineerd wordt met een 'beurs': instellingen laten zien wat zij jongeren te bieden hebben.

De avond wordt georganiseerd door het lokale CJG i.s.m. met de afdeling Gezondheidsbevordering van de GGD Hollands Midden. Vaak wordt de Puberbeurs uitgevoerd in het gebouw van een school voor VO. De acteurs worden ingehuurd vanuit het budget van het CJG. De beurs wordt uitgevoerd door lokale (*bijv. jongerenwerk, politie*) en lokaal werkende regionale instellingen (*bijv. Halt en Brijder*).

2. Gezonde School

De Gezonde School werkwijze is een structurele en integrale manier om gezondheidsbeleid op school vorm te geven. Scholen die structureel en integraal aandacht hebben voor gezondheid op school kunnen het landelijke vignet Gezonde School behalen. GGD Hollands Midden ondersteunt scholen bij het behalen van een vignet Gezonde School.

Hieronder vindt u de scholen en het type vignet dat scholen in deze gemeente hebben behaald of waarbij zij begeleid worden.

Voortgezet Onderwijs

Schoolnaam	Type vignet / begeleiding
Leo Kannerschool VSO	Vignet Voeding begeleiding n.a.v. ondersteuningsgelden
Rijnlands Lyceum	Vignet Sport en Bewegen behaald

3. Verslavingspreventie

In de gemeente is in het afgelopen jaar in zowel het Primair als Voortgezet Onderwijs invulling gegeven aan het thema Verslavingspreventie.

Primair Onderwijs

Er wordt invulling gegeven aan de boodschappen omtrent alcoholmatiging- en de 'rookvrije generatie' vanuit de nota lokaal gezondheidsbeleid van de gemeente(n). Scholen kiezen zelf de wijze van invulling.

In uw gemeente zijn er vier scholen geweest waar de ouderbijeenkomst behorende bij een weerbaarheidstraining heeft plaatsgevonden. Deze ouderbijeenkomst geeft invulling aan het thema Verslavingspreventie, omdat individuele weerbaarheid en ook groepsdruk van invloed zijn op het maken van (on)gezonde keuzes. Tijdens deze ouderbijeenkomst krijgen ouders informatie over het gebruik en de gezondheidsrisico's van alcohol en roken en de invloed die zij hierop kunnen uitoefenen als opvoeder. Ook worden hierin andere 'verslavingen en verleidingen' meegenomen, waaronder het effect van sociale media.

Eén school in uw gemeente heeft deelgenomen aan de weerbaarheidstraining 'Weerbaarheid op Maat'. Binnen deze training konden de leerlingen samen met hun ouders kiezen met welke themamodule zij wilden werken. Meer over de weerbaarheidstraining 'Weerbaarheid op Maat' leest u in de regionale rapportage. Drie leerlingen kozen voor de themamodule 'Weerbaarheid, (On)gezonde Gewoontes' en werden geïnformeerd over de onderwerpen behorende bij dit thema. Om de weerbaarheidstraining te koppelen aan de onderwijspraktijk zijn materialen ontwikkeld die hieraan bijdragen, zoals de poster pubergezond en de gelijknamige website www.pubergezond.nl.

Over de inhoud van de trainingen, samenwerking met ketenpartners en regionale spreiding leest u meer in de regionale rapportage.

Schoolnaam	Type Uitvoering	Aantal ouders	Aantal leerlingen	Aantal docenten
De Lichtwijzer	Ouderbijeenkomst 'Alcohol, Roken en Mediawijsheid'	35		
PC Hofdijckschool	Ouderbijeenkomst 'Alcohol, Roken en Mediawijsheid' (2 keer)	25 35		
CBS Joris de Witte	Ouderbijeenkomst 'Alcohol, Roken en Mediawijsheid'	20		
Montessorischool Oegstgeest	Ouderbijeenkomst 'Alcohol, Roken en Mediawijsheid'	20		
CBS Joris de Witte*	Weerbaarheidstraining op Maat: (On)gezonde Gewoontes		3	
Totaal		135	3	

*Gearceerde dienstverlening komt voort uit het Ondersteuningsaanbod en/of (lokaal) aanvullende middelen, zoals beschreven in de regionale en deze gemeentelijke rapportage Gezondheidsbevordering Jeugd.

Voortgezet Onderwijs

Onderzoek geeft aan dat ouders een grote invloed hebben op het gebruik van genotmiddelen door jongeren. De meest effectieve strategie om het gebruik van genotmiddelen onder jongeren te voorkomen is het stellen en uitvoeren van regels, met name door hun ouders. Maar ook andere volwassenen om hen heen spelen een rol; bijvoorbeeld personeel op een school en teamleiders op een sportvereniging. Dit betekent dat wij vooral investeren in de op de volwassenen gerichte interventies: we scholen en ondersteunen ouders en personeel. Daarmee kiezen we er binnen de beschikbare capaciteit ook voor om ons minder te richten op de (gast-)lessen voor de leerlingen. Als dat mogelijk is voeren wij deze natuurlijk wel uit. Deze visie geldt voor alle onderwijstypen; de leeftijd van de leerlingen is hierbij veel bepalender dan hun leervermogen.

Schoolnaam	Type Uitvoering	Aantal ouders	Aantal leerlingen	Aantal docenten
Leo Kannerschool (vso)	Gastlessen Mediawijsheid + gamen (5x)		45	
	Adviesgesprek 1x			(MT=) 3
Rijnlands Lyceum	Ouderavond Genotmiddelen en alcohol	100		
	Ouderavond Genotmiddelen	150		
Teylingen college Duinzigt	Ouderavond Genotmiddelen	180		
Wellant College	Ouderavond Alcohol	60		
	Ouderavond Mediawijsheid	120		
	Adviesgesprek 2x			(MT=) 2
Totaal		610	45	5

4. Relationale en Seksuele Ontwikkeling

In de gemeente is in het afgelopen jaar in zowel het Primair als Voortgezet Onderwijs invulling gegeven aan het thema Relationale en Seksuele Ontwikkeling.

Primair Onderwijs

Eén school in uw gemeente heeft deelgenomen aan de weerbaarheidstraining 'Weerbaarheid op Maat'. Binnen deze training konden de leerlingen samen met hun ouders kiezen met welke themamodule zij wilden werken. Meer over de weerbaarheidstraining 'Weerbaarheid op Maat' leest u in de regionale rapportage. Vier leerlingen kozen voor de themamodule 'Weerbaarheid, Lijf en Relaties' en werden geïnformeerd over de onderwerpen behorende bij dit thema. Om de weerbaarheidstraining te koppelen aan de onderwijspraktijk zijn materialen ontwikkeld die hieraan bijdragen, zoals de poster pubergezond en de gelijknamige website www.pubergezond.nl.

Over de inhoud van de trainingen, samenwerking met ketenpartners en regionale spreiding leest u meer in de regionale rapportage.

Schoolnaam	Type Uitvoering	Aantal ouders	Aantal leerlingen	Aantal docenten
CBS Joris de Witte*	Weerbaarheidstraining op Maat: Lijf en Relaties		4	
Totaal			4	

*Gearceerde dienstverlening komt voort uit het Ondersteuningsaanbod en/of (lokaal) aanvullende middelen, zoals beschreven in de regionale en deze gemeentelijke rapportage Gezondheidsbevordering Jeugd.

Voortgezet Onderwijs

Relationele en Seksuele Ontwikkeling wordt wat betreft het Voortgezet Onderwijs georganiseerd door de afdeling Maatschappelijke Zorg en Veilig Thuis (MZVT) van de GGD Hollands Midden en incidenteel door het project Sense van de afdeling Algemene Gezondheidszorg (AGZ). U vindt de activiteiten terug in hun rapportages.

5. Voeding en Bewegen

In de gemeente is in het afgelopen jaar in het Primair Onderwijs invulling gegeven aan de thema's Voeding en Bewegen.

Primair Onderwijs

Het onderwijs vraagt om een passende en constructieve benadering die hen helpt om de koers naar gezonde voeding en voldoende beweging geleidelijk in te zetten. Er zijn veel effectieve interventies en initiatieven beschikbaar. In 2018 is gestart met een pilot om te komen tot een totaalaanpak met als doel een structureel en integraal voeding- en beweegbeleid te ontwikkelen. Hierover is meer te lezen in de regionale jaarrapportage.

Eén school in uw gemeente heeft deelgenomen aan de weerbaarheidstraining 'Weerbaarheid op Maat'. Binnen deze training konden de leerlingen samen met hun ouders kiezen met welke themamodule zij wilden werken. Meer over de weerbaarheidstraining 'Weerbaarheid op Maat' leest u in de regionale rapportage. Vier leerlingen kozen voor de themamodule 'Weerbaarheid, Voeding en Bewegen' en werden geïnformeerd over de onderwerpen behorende bij dit thema. Om de weerbaarheidstraining te koppelen aan de onderwijspraktijk zijn materialen ontwikkeld die hieraan bijdragen, zoals de poster pubergezond en de gelijknamige website www.pubergezond.nl.

Over de inhoud van de trainingen, samenwerking met ketenpartners en regionale spreading leest u meer in de regionale rapportage.

Schoolnaam	Type Uitvoering	Aantal ouders	Aantal leerlingen	Aantal docenten
CBS Joris de Witte*	Weerbaarheidstraining Op Maat: Voeding en Bewegen		4	
OBS de Vogels*	Schoolondersteuning vignet Bewegen en Sport			
Leo Kannerschool SO*	Schoolondersteuning vignet Voeding			
ESB Curium LUMC (Leo Kanner Onderwijs)*	Schoolondersteuning vignet Voeding			
Totaal			4	

*Gearceerde dienstverlening komt voort uit het Ondersteuningsaanbod en/of (lokaal) aanvullende middelen, zoals beschreven in de regionale en deze gemeentelijke rapportage Gezondheidsbevordering Jeugd.

Voortgezet Onderwijs

Er is beperkte reguliere financiering waarmee in het Voortgezet Onderwijs ingezet kan worden op Voeding en Bewegen. Helaas, want getalsmatig en inhoudelijk zijn dit grote problemen. Incidenteel kan ingezet worden op het behalen van een vignet op deze onderwerpen als een aanvraag daartoe wordt gehonoreerd vanuit het Ondersteuningsfonds. Deze vindt u terug onder hoofdstuk 3. Gezonde School. We attenderen scholen wel op landelijke campagnes, waaronder EU-Schoolfruit en het Nationaal Schoolontbijt. In uw gemeente heeft één school meegedaan aan EU-Schoolfruit en hebben drie scholen meegedaan aan het Nationaal Schoolontbijt.

6. Sociaal-Emotionele Ontwikkeling

In de gemeente is in het afgelopen jaar in het Primair Onderwijs invulling gegeven aan het thema Sociaal-Emotionele Ontwikkeling.

Primair Onderwijs

In het Primair Onderwijs zijn puberontwikkeling en psychosociale gesteldheid belangrijke onderwerpen die, net als bij docenten, ook vragen oproepen bij ouders en leerlingen zelf. Scholen kunnen door middel van de weerbaarheidstraining invulling geven aan dit onderwerp. Drie scholen in uw gemeente hebben dan ook de weerbaarheidstraining met de themamodule 'Weerbaarheid, Jezelf en Anderen' ingezet. Eén school in uw gemeente heeft deelgenomen aan de weerbaarheidstraining 'Weerbaarheid op Maat'. Binnen deze training konden de leerlingen samen met hun ouders kiezen met welke themamodule zij wilden werken. Meer over de weerbaarheidstraining 'Weerbaarheid op Maat' leest u in de regionale rapportage. Negentien leerlingen kozen voor de themamodule 'Weerbaarheid, Jezelf en Anderen'. Met de weerbaarheidstraining 'Weerbaarheid, Jezelf en Anderen' worden leerlingen geïnformeerd over de onderwerpen behorende bij dit thema. Om de weerbaarheidstraining te koppelen aan de onderwijspraktijk zijn materialen ontwikkeld die

hieraan bijdragen, zoals de poster pubergezond en de gelijknamige website www.pubergezond.nl.

Behorende bij deze weerbaarheidstraining is er een ouderbijeenkomst ingezet met het thema 'Weerbaarheid, Jezelf en Anderen'. Tijdens deze ouderbijeenkomst krijgen ouders informatie over de weerbaarheidstraining en over de sociaal-emotionele ontwikkeling van hun kinderen en de invloed die zij hierop kunnen uitoefenen als opvoeder.

Over de inhoud van de trainingen, samenwerking met ketenpartners en regionale spreiding leest u meer in de regionale rapportage.

Schoolnaam	Type Uitvoering	Aantal ouders	Aantal leerlingen	Aantal docenten
De Lichtwijzer	Ouderbijeenkomst 'Jezelf en Anderen'	35		
	Deelnemer pilot talentontwikkeling			
PC Hofdijkschool	Ouderbijeenkomst 'Jezelf en Anderen' (2 keer)	25		
		35		
CBS Joris de Witte	Ouderbijeenkomst 'Jezelf en Anderen'	20		
Montessorischool Oegstgeest	Ouderbijeenkomst 'Jezelf en Anderen'	20		
OBS Gevers-Deutz Terwee School*	Deelnemer pilot talentontwikkeling			
De Lichtwijzer*	Weerbaarheidstraining 'Jezelf en Anderen'		22	2
PC Hofdijkschool*	Weerbaarheidstraining 'Jezelf en Anderen' (2 keer)		29 30	2
CBS Joris de Witte*	Weerbaarheidstraining op Maat: Jezelf en Anderen		19	2
Montessorischool Oegstgeest*	Weerbaarheidstraining 'Jezelf en Anderen'		30	2
Totaal		135	130	8

*Gearceerde dienstverlening komt voort uit het Ondersteuningsaanbod en/of (lokaal) aanvullende middelen, zoals beschreven in de regionale en deze gemeentelijke rapportage Gezondheidsbevordering Jeugd.

Er is een pilot gestart om de talentontwikkeling van kinderen in de basisschoolleeftijd te stimuleren. Door middel van ouder (en kind) voorlichting worden ouders bewust gemaakt van hun rol als ouder in de talentontwikkeling van hun kinderen en worden vaardigheden aangeleerd om zelfvertrouwen, weerbaarheid en werkhouding van kinderen te stimuleren. Als momentum voor de ouderavonden zijn de 'overstap-momenten' gekozen;

overstap van groep 2 naar groep 3 en overstap van groep 8 naar Voortgezet Onderwijs. In 2019 zal de pilot van start gaan.

7. Contactmoment bovenbouw VO

Op 15- of 16-jarige leeftijd vindt het contactmoment bovenbouw plaats. De medewerkers van de Jeugdgezondheidszorg van de GGD nemen een digitale vragenlijst af. Sinds december 2017 wordt er met een nieuwe vragenlijst gewerkt: "Gezond leven? Check het even!", kortweg 'de Check'. De school kan kiezen om voorafgaand aan het afnemen van de vragenlijst per klas de les 'Life Chat' in te zetten. Deze heeft tot doel de jongeren te stimuleren om de lijst zo serieus mogelijk in te vullen.

De individuele uitkomsten kunnen voor de Jeugdverpleegkundige aanleiding zijn om een jongere op te roepen voor een gesprek. De collectieve uitkomsten worden door de Adviseurs Gezondheidsbevordering geanalyseerd, verwerkt in een rapport en er worden adviezen voor interventies aan gekoppeld. Het rapport en de adviezen worden vervolgens besproken met de school.

De school kan kiezen om op grond daarvan een aantal interventies in te zetten waaronder 'acteurslessen': acteurs behandelen een voor de groep belangrijk thema om op die wijze informatie te geven en bij te dragen aan de meningsvorming.

In uw gemeente is hier op de volgende scholen invulling aan gegeven:

Schoolnaam	Type Uitvoering	Aantal ouders	Aantal leerlingen	Aantal docenten
Rijnlands Lyceum	Checkrapport opgesteld, advies verstuurd 2017-2018			
Teylingen College Duinzigt	Checkrapport opgesteld, advies gegeven en besproken 2018-2019			(MT/zorgteam)=2
	Gastles alcohol en groepsdruk 5x		155	
Wellantcollege	Checkrapport opgesteld, advies gegeven en besproken (2017-2018)			(Zorgteam)=3
	Life chat les 5x 2018-2019		103	
Totaal			258	5

8. 2019

Graag werken we met u samen aan audiovisuele materialen om jongeren online en 'on demand' te bereiken. De digitalisering van de maatschappij levert gezondheidsuitdagingen op voor jeugdigen en hun (professionele) opvoeders, zoals verslaving, fysieke klachten, isolement en polarisatie. Tegelijk biedt deze digitale ontwikkeling ook kansen. Omdat de jeugd voor meer dan 50% online actief is, kan via deze weg ook digitale gezondheidsbevordering tot stand komen. Uit onderzoek (van Defy

Media, 2015) blijkt dat jongeren zo'n 11 uur video per week bekijken via 'YouTube'. Naast het feit dat jongeren consument zijn, zijn ze ook content creators. Ze maken zelf dagelijks filmpjes, vlogs en reportages. Deze uitgangspunten bieden kansen om samen met jongeren te werken aan gezondheid. De eerste jongerenparticipatieprojecten hebben hierin al mooie resultaten opgeleverd, zoals u kunt zien via [deze link](#). Meer over het jongerenparticipatieproject 'Booka' leest u in de regionale rapportage.

Primair Onderwijs

Pilot Hart & Ziel

Graag werken we samen met de gemeente bij het werven van pilotscholen voor het programma Hart & Ziel. Met dit programma voldoen basisscholen aan wet- en regelgeving en sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen. Tevens volgen en bevorderen ze de gezondheid van (groepen) leerlingen met behulp van vragenlijsten. Zo nodig kunnen onderwijsprofessionals aanvullende vragenlijsten gebruiken om opvallend gedrag verder te objectiveren. Doordat dit gebeurt volgens professionele standaarden, krijgen externe professionals een concreter beeld van de individuele ondersteuningsbehoeften van kinderen. Resultaten zijn beschikbaar op school-, groeps- en leerling niveau en zijn tevens geanonimiseerd beschikbaar voor de jeugdgezondheidszorg. Vanuit deze overzichten kunnen trends en signalen ook collectief worden opgepakt en kunnen school en jeugdgezondheidszorg samen werken aan preventief schoolgezondheidsbeleid.

Pilot 'De Overstap'

In 2018 is gestart met de brainstorm rondom de pilot 'de overstap'. Hiervoor zijn gesprekken gevoerd met het onderwijs en ketenpartners. De gesprekken zijn uitgewerkt en worden in 2019 omgezet in filmmateriaal, met als eindproduct een ouderavond voor ouders van groep 2 en een ouder-kind bijeenkomst voor groep 8. In 2019 worden deze avonden getest op drie pilot-scholen.

Voortgezet Onderwijs

Ontwikkelen van aanpak Sociale Veiligheid voor het VO

Het aanbod een school te begeleiden wat betreft het ontwikkelen (vaak completeren) van beleid en uitvoering van Sociale Veiligheid is in het primair Onderwijs staande praktijk op grond van aanvullende financiering. Sociale Veiligheid is ook voor het Voortgezet Onderwijs verplicht sinds 2015. Veel scholen hebben wel (grote) delen van dit beleid op orde, maar om het in een complexe organisatie als een VO-school volledig en bij iedereen bekend te krijgen is ingewikkeld. De controle hierop door de Onderwijsinspectie is gering. De inhoudelijke noodzaak is groot.

In 2018 is gestart om Sociaal Veiligheidsbeleid voor het VO te ontwikkelen. Hierin zullen Halt en de adviseurs Publieke Gezondheid Jeugd van de GGD samen optrekken. Eind 2018 zijn er samenwerkingsafspraken gemaakt met Halt omtrent de taakverdeling wat betreft Sociale Veiligheid in deze regio. Deze afspraken betreffen afstemming wat betreft zowel de inhoud als het aanbieden van beider diensten. In november is op één VO-school in Alphen gestart met de ontwikkeling van een traject Sociale Veiligheid. Als

deze pilot slaagt dan is er het voornemen dit traject, tegen kostprijs, vervolgens in de gehele regio aan te bieden.

Voeding en Bewegen

Er is slechts beperkte financiering beschikbaar voor een project wat betreft voeding en/ of bewegen. Cijfers uit onderzoeken en onze vragenlijsten geven heel duidelijk aan dat een groot deel van de jongeren, variërend van 40 tot 60%, te weinig beweegt. Daarnaast geeft 1 op de 3 jongeren in de bovenbouw van het VO aan dat zij zichzelf te zwaar vinden; het resultaat van te weinig bewegen en/ of verkeerde of te veel voeding. Dat cijfer wordt ondersteund door de objectieve metingen van het gewicht in de brugklassen. Het spijt ons zeer dat wij hierop niet in kunnen zetten. Als er bij potentiële financiers de bereidheid is hierop in te zetten, dan zijn wij zeker bereid om in overleg te komen tot een inzet.

Speerpunt Depressiepreventie

Een van de speerpunten voor 2019 is om het onderwerp 'depressiepreventie' verder uit te diepen en scholen hierbij te ondersteunen. De medewerkers van de Jeugdgezondheidszorg op het voortgezet onderwijs merken de laatste jaren een toename van signalen van somberheid en depressie bij leerlingen. Angst- en somberheidsklachten is daarmee een thema dat op alle VO-scholen leeft. Uit analyses die de GGD maakt op basis van de gezondheidscheck in de bovenbouw blijkt dat 15 tot 35% van de leerlingen in de bovenbouw verhoogde somberheidsklachten heeft. Meisjes scoren daarbij hoger dan jongens en Havo/Vwo-scholen scoren hoger dan VMBO-locaties. In de gemeente Gouda loopt op dit moment een pilot met het preventieprogramma 'Happyles'. Bij positieve resultaten gaan we bekijken hoe we deze interventie verder kunnen verspreiden.

Jongerenpeiling

Eind 2019 staat de afname van de nieuwe Jongerenpeiling weer op de agenda, waarin jongeren op tal van onderwerpen worden bevroegd. Hiertoe zullen alle leerlingen van elke 2^e en 4^e klas van elke VO-school worden uitgenodigd. De werving van de scholen start in maart 2019. De resultaten van de Jongerenpeiling worden in 2020 verwacht.